

Johai AB

Org.nr. 556644-6224

Återkallelse av godkännande

efter tillsyn i Gryningeskolan

belägen i Botkyrka kommun

Återkallelse av godkännande efter tillsyn av Gryningskolan i Botkyrka kommun

Beslut

Skolinspektionen återkallar med stöd av 26 kap. 13 § skollagen (2010:800) godkännandet av Johai AB (organisationsnummer 556644-6224) som huvudman för Gryningskolan belägen i Botkyrka kommun (dnr 43-2005:93, 31-SV2009:207, 31-2010:2233, 310-2011:5686). Skolan hade vid det senaste uppföljningsbesöket 122 elever inskrivna i förskoleklass till och med årskurs 7. Av huvudmannens egna uppgifter är andelen legitimerade lärare som undervisade vid tiden för tillsyn knappt 20 procent. Vid skolan bedrivs dessutom fritidshemsverksamhet och förskola.

Gryningskolan i Botkyrka kommun har i enlighet med ovanstående inte rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Skolinspektionen förordnar med stöd av 26 kap. 16 § skollagen att återkallandet ska gälla omedelbart.

Motivering till återkallelse som ingripande

Enligt 26 kap 10 § första stycket skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag.

Av 26 kap. 13 § första stycket skollagen framgår att Skolinspektionen får återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag som myndigheten har meddelat om ett föreläggande enligt 26 kap. 10 § skollagen inte har följts och missförhållandet är allvarligt.

Av 26 kap. 16 § skollagen framgår att Skolinspektionen får besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft.

De brister som fanns i verksamheten i samband med Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite den 16 mars 2018 kvarstår i princip som helhet. Dessutom har ytterligare brister iakttagits och konstaterats. Skolinspektionen bedömer att omfattningen av bristerna leder till så pass allvarliga missförhållanden att Skolinspektionen återkallar godkännandet för Gryningskolan.

2018-06-25

3 (36)

Dnr 44-2016:5074

Skolinspektionen har vid uppföljningen av ärendet, bland annat genom intervjuer, ingiven dokumentation och annan empiri, kunnat konstatera att huvudmannen fortsatt i centrala delar saknar den insikt i författningarna som krävs och som följer med ett godkännande att bedriva utbildning inom Skolväsendet.

Huvudmannen brister framför allt i sin förmåga att ta ansvar för verksamheten. Flera av bristerna har förelegat under lång tid och huvudmannen har vid flera tillfällen förelagts att vidta åtgärder. Brister i huvudmannens verksamhet har kunnat konstateras i verksamheten vid varje tillsyn alltsedan skolan startade 2008. Skolan har varit föremål för Skolinspektionens regelbundna tillsyn 2009 (uppföljning november 2009 och maj 2010) samt 2012 (med uppföljning i januari, juni och november 2013 samt maj 2014). Visserligen har huvudmannen rättat till brister efter varje tillsyn och Skolinspektionen har bedömt bristerna som avhjälpna, förutom vid denna tillsynsomgång som inleddes 2017 då bristerna istället har ökat i omfattning, vilket framgår av detta beslut. Huvudmannen har till exempel inte kunnat säkerställa att eleverna ges den undervisning som de har rätt till. Bland annat har Skolinspektionen konstaterat att elever inte ges undervisning i samtliga ämnen som de ska ges undervisning i och att eleverna inte ges ett aktivt lärarstöd.

Bland annat har Skolinspektionen iakttagit och konstaterat att följande kvarstår;

- Elever får inte den undervisning som de har rätt till. Bland annat ges inte elever undervisning i samtliga ämnen som de ska ges undervisning i
- Elever får inte ett aktivt lärarstöd
- Elever får inte en anpassad undervisning
- Elever som redan vid förra besöket behövde utredas för stöd har fortfarande inte fått en utredning
- Elever som redan vid förra besöket konstaterats vara i behov av särskilt stöd har fortfarande inte fått det stödet.
- Elever har inte en studiemiljö som präglas av trygghet och studiero
- Huvudmannen har inte ett målinriktat arbete mot kränkande behandling
- Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande
- Eleverna ges inte till studie och yrkesvägledning
- Det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet

Det har dessutom tillkommit brister när det gäller;

- Värdegrundsarbete

Skolinspektionens analys av lärarresurser visar vidare;

- Skolan har en mycket låg andel behöriga lärare
- Vissa årskurser saknas behöriga lärare helt
- Skolhuvudmannen organiserar inte undervisningen så att behöriga lärare används på bästa sätt
- Skolan har stora svårigheter att rekrytera lärare och till hösten har ingen behörig lärare kunnat rekryteras

Sammantaget innebär ovanstående att huvudmannen inte tar sitt ansvar att följa bestämmelserna för utbildningen. Det är en grundförutsättning i skolans styrsystem att huvudmannen tar sitt ansvar. Huvudmannen har det yttersta ansvaret för att rektorn och dess personal följer reglerna. Likvärdigheten i grundskolan upprätthålls bland annat av skollag, läroplaner, kunskapskrav, lärarbehörighet etc. I detta avseende har huvudmannen för Gryningeskolan under en längre tid bedrivit en verksamhet i strid mot gällande lagstiftning. Huvudmannens tillstånd att bedriva utbildning inom skolväsendet vilar på huvudmannens förutsättningar att följa bestämmelserna för utbildningen.

De brister som konstaterats i detta beslut innebär att Johai AB inte har följt det av Skolinspektionen utfärdade föreläggandet. De kvarstående bristerna innebär också allvarliga missförhållanden i verksamheten. Detta har lett till att eleverna under en längre tid inte har fått den utbildning som de har rätt till.

Mot bakgrund av att huvudmannen trots flera ingripanden från Skolinspektionen inte har förmått åtgärda bristerna och uppfylla lagens krav finns det skäl att anta att missförhållandena kommer att kvarstå och att huvudmannen saknar förmåga att på längre sikt komma tillrätta med påtalade brister.

Mot bakgrund av ovanstående ska godkännandet för Johai AB som huvudman för förskoleklass och grundskola vid Gryningeskolan belägen i Botkyrka kommun återkallas, jämlikt 26 kap. 13 § skollagen.

Skolinspektionen förordnar med stöd av 26 kap. 16 § skollagen att återkallandet ska gälla omedelbart.

Bakgrund

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Gryningeskolan under våren 2017. Skolinspektionen fattade den 10 april 2017 beslut efter tillsyn i vilket Skolinspektionen förelade Johai AB med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen att vid vite om 300 000 kronor senast den 23 oktober 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister (dnr 44-2016:5074). Skolinspektionen fattade även ett beslut den 25 april 2017 avseende huvudmannens ansvarstagande för fritidshem, grundskola och förskoleklass i vilket huvudmannen förelades att avhjälpa vissa påtalade brister (dnr 44-2016:5073). I januari 2018 följde

2018-06-25

5 (36)

Dnr 44-2016:5074

Skolinspektionen upp de brister som framkom i beslutet från den 10 april 2017. Även huvudmannens ansvarstagande för förskoleklass och grundskola följdes upp. Skolinspektionen förelade Johai AB den 16 mars 2018 med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen att vid vite om 600 000 kronor senast den 18 maj 2018 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister (dnr 44-2016:5074, se bilaga 1). Vid uppföljningen av tidigare beslut framkom även nya allvarliga brister.

Skolinspektionen ansökte den 26 april 2018 (dnr 2018:3968) om utdömande av vite hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i beslutet den 16 mars 2018. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Johai AB inkom med den 18 maj 2018, uppföljningsbesök på Gryningskolan 21-24 maj, intervju med huvudmannen den 25 maj, en kompletterande telefonintervju med rektorn den 30 maj 2018 samt kompletteringar inkomna till Skolinspektionen den 20 maj, 22 maj och 31 maj 2018.

Skäl för beslutet

Nedan redogör Skolinspektionen för samtliga kvarstående brister samt ytterligare brister som framkommit under Skolinspektionens uppföljningsbesök. Skolinspektionen redogör även för skälen till varför inte Skolinspektionen tagit ställning till om vissa brister är avhjälpta.

I skälen för beslut nedan redogörs inte för vad som framkommit i tidigare beslut. För detta hänvisas till bilaga 1.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Johai AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (5 kap. 14 § skolförordningen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 3 Kursplaner.)
- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper.)

2018-06-25

6 (36)

Dnr 44-2016:5074

- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.)

Sammanfattande motivering till bedömning av brist inom undervisning och lärande

Skolinspektionen bedömer att det vid Gryningeskolan fortfarande finns omfattande och allvarliga brister i undervisningen. Bristerna består i att undervisningen fortfarande inte omfattar hela det centrala innehållet som framgår för respektive ämne. Vidare ges inte alla elever i behov av undervisning i svenska som andraspråk sådan undervisning. Även bristerna i aktivt lärarstöd, att undervisningen anpassas efter elevers behov och förutsättningar samt att elever ges ett reellt inflytande i undervisningen kvarstår.

De brister som konstaterats avseende undervisning och lärande bedömer Skolinspektionen är relaterade till de brister som finns inom områdena extra anpassningar och särskilt stöd samt området trygghet och studiero. Studieron påverkas negativt av bristande undervisning och det kan inte heller uteslutas att bristande undervisning påverkar elevers behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Nedan följer motivering av respektive brist inom undervisning och lärande.

Fortfarande får inte alla elever i behov av svenska som andraspråk sådan undervisning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i skolans undervisning i svenska som andraspråk, eftersom inte alla elever i behov av undervisning i svenska som andraspråk ges sådan undervisning. Av Skolinspektionens utredning framgår att det fortfarande inte gjorts en bedömning av elevernas behov av att läsa svenska som andraspråk för eleverna i årskurs 1. Vidare framgår att det finns elever i årskurs 1 som är i behov av sådan undervisning men som inte ges det. Det framgår även att det sedan Skolinspektionens föregående uppföljningsbesök endast har gjorts ett fåtal bedömningar om elever ska läsa svenska som andraspråk i övriga årskurser och att inte alla elever i övriga årskurser som är i behov av undervisning i svenska som andraspråk ges sådan undervisning. Det framgår också att det är oklart för lärarna vem som gör bedömningen av om en elev är i behov av svenska som andraspråk och att inte alla lärare vet hur de ska undervisa i svenska som andraspråk.

I läroplanen för grundskolan finns kursplaner för ämnena svenska respektive svenska som andraspråk. I skolförordningen anges att undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas om det behövs. Det kan behövas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, elever som har svenska som

2018-06-25

7 (36)

Dnr 44-2016:5074

modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Det framgår även att rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår att huvudmannen inte har vidtagit några åtgärder med anledning av Skolinspektionen föreläggande den 16 mars 2018. Huvudmannen uppger i huvudsak samma åtgärd som i sin föregående skriftliga redovisning, det vill säga att det finns en blankett för rektorns beslut om att en elev ska läsa svenska som andraspråk. Vidare uppger huvudmannen att det vid höstterminsstart 2018 kommer att ske en screening av samtliga elever och att en bedömning därefter sker av läraren i svenska som andraspråk eller specialpedagogen. Rektorn fattar därefter beslut om eleven ska läsa svenska som andraspråk. Skolinspektionen menar att det inte är tillräckligt då det är samma åtgärd som tidigare redovisats men fortfarande inte genomförts.

Skolinspektionens utredning

I intervjuer med rektorn framkommer att det inte har hunnits med att göra bedömningar för samtliga elever i årskurs 1 och att det finns fler elever med behov av att läsa svenska som andraspråk än de som får den undervisningen.

Av intervju med elevhälsan och rektorn framgår att det sedan Skolinspektionens föregående uppföljningsbesök endast har gjorts ett fåtal bedömningar om elever ska läsa svenska som andraspråk i övriga årskurser än årskurs 1 och att inte alla elever i behov av undervisning i svenska som andraspråk ges sådan undervisning. Rektorn uppger i intervju att undervisning i svenska som andraspråk ges till de elever i årskurserna 4-7 som behöver det, men att det inte finns några underskrivna rektorsbeslut. I den kompletterande intervjun med rektorn uppger hon dock att det finns många elever i behov av att läsa svenska som andraspråk och att skolan inte hunnit göra alla bedömningar ännu. Specialpedagogen uppger i intervju med elevhälsan att det inte har gjorts några nya bedömningar om någon elev ska läsa svenska eller svenska som andraspråk, men att det har diskuterats i samband med nationella proven. Specialpedagogen uppger även att hon inte är involverad i svenska som andraspråk men uppskattar att ungefär hälften av eleverna i årskurs 3 är i behov av undervisning i svenska som andraspråk utifrån bedömningen av nationella provet. Lärare som undervisar i årskurserna 4-7 uppger i intervju att ingen elev i årskurserna 4-7 får undervisning i svenska som andraspråk. Dessa lärare uppger vidare att det är bestämt vilka som ska läsa svenska som andraspråk med start nästa läsår.

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare som undervisar de yngre eleverna framgår att det är oklart för lärarna vem som gör bedömningen av om en elev är i behov av svenska som andraspråk och att inte alla lärare vet hur de ska

2018-06-25

8 (36)

Dnr 44-2016:5074

undervisa i svenska som andraspråk. Dessa lärare ger olika svar på vem som bedömer att elever ska läsa svenska som andraspråk.

Undervisningen utgår fortfarande inte från kursplanen i alla ämnen

Skolinspektionen bedömer att eleverna vid Gryningeskolan fortfarande inte ges undervisning utifrån kursplanen i alla ämnen. Skolinspektionen bedömer att det är sannolikt att eleverna som nu slutar årskurs 6 inte kommer att ha fått en undervisning som omfattar hela det centrala innehållet i kursplanen för ämnet idrott och hälsa avseende årskurserna 4-6. I denna bedömning väger Skolinspektionen in att den lärare som ansvarar för undervisningen i idrott och hälsa, som är obehörig och har arbetat hela innevarande läsår, inte fick någon överlämning från föregående lärare och att hen därför inte har haft kunskap om vilken undervisning eleverna tidigare har getts i ämnet idrott och hälsa. Vidare väger Skolinspektionen in i bedömningen att det vid intervjun framgår att elever inte har undervisats i vissa moment som framgår av kursplanen, nämligen orientering. Skolinspektionen väger även in i bedömningen att rektorn och eleverna i årskurserna 6-7 uppger att eleverna inte fått undervisning i orientering och friluftsliv. Även i ytterligare ett ämne samt avseende vissa lärares undervisning i de lägre årskurserna är det otydligt på vilket sätt undervisningen kopplas till ämnens kursplaner.

Av 10 kap. 4 § skollagen framgår bland annat att undervisningen i grundskolan ska omfatta idrott och hälsa. För utbildningen i grundskolan gäller en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen anger dels utbildningens värdegrund och uppdrag, dels mål och riktlinjer för hur utbildningen ska bedrivas. Läroplanen innehåller även kursplaner för grundskolan. Kursplanerna innehåller respektive ämnes syfte och centrala innehåll samt kunskapskrav.

I det centrala innehållet för årskurserna 4-6 som anges i kursplanen för ämnet idrott och hälsa framgår under rubriken "Rörelse" att eleverna ska få undervisning i olika lekar, spel och idrotter, inomhus och utomhus, samt danser och rörelser till musik. Under rubriken "Friluftsliv och utevistelse" framgår att eleverna ska lära sig att orientera i den närliggande natur- och utemiljön med hjälp av kartor; att de ska lära sig om kartors uppbyggnad och symboler; att de ska ha lekar och andra fysiska aktiviteter i skiftande natur- och utemiljöer under olika årstider; lära sig om rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten samt lära sig om säkerhet och hänsynstagande vid träning, lek, spel, idrott, natur- och utevistelser.

Huvudmannen har inte redovisat några vidtagna åtgärder för att avhjälpa bristen avseende att eleverna inte gavs en undervisning utifrån kursplanen i samtliga ämnen.

2018-06-25

9 (36)

Dnr 44-2016:5074

Skolinspektionens utredning

Av intervju med rektorn framgår att det finns lärare som undervisar i de lägre årskurserna som inte alltid ger eleverna en undervisning som utgår från kursplanerna. I intervjun med rektorn framkommer att hon har gått igenom läroplan och kursplaner på arbetslagsmöten och arbetsplatsträffar (APT) för att lärarna ska förstå hur dessa ska användas. Undervisningen fungerar enligt rektorn bättre och lärarna har fått mer ordning jämfört med hur det fungerade vid Skolinspektionens senaste uppföljning. Rektorn uppger vidare att för att säkerställa att lärarna planerar och genomför undervisningen utifrån läroplanen har rektorn observerat lektioner hos samtliga lärare samt tagit del av lärares information på skolans digitala lärplattform. Rektorn uppger att hon i vissa delar har duktiga pedagoger på skolan men att hon även har lärare som inte har en pedagogisk möjlighet att undervisa. Rektorn uppger att det kan finnas lärare som undervisar i de lägre årskurserna som inte alltid undervisar utifrån kursplanerna. Rektorn säger att hon kan se att undervisningen brister och att det finns lärare som hon anser saknar förmåga att undervisa elever.

Elever, undervisande lärare i idrott och hälsa och rektorn uppger i intervjuer att eleverna inte har fått undervisning i orientering inom ramen för undervisningen i idrott och hälsa. Rektorn uppger i intervju att undervisningen i idrott och hälsa inte alltid utgår från kursplanen och att undervisningen inte har behandlat orientering, dans eller friluftsliv. Vidare framkommer att det enligt henne endast finns en obehörig lärare som är anställd som undervisande lärare i ämnet idrott och hälsa och att en personal ska vara assistent till den läraren. I intervju med dessa båda uppger de dock att de båda är undervisande lärare och att de planerar och undervisar i idrott och hälsa tillsammans och att en av dem försöker strukturera planeringen utifrån kunskapskraven så att alla moment är med. På frågan om de har fått någon överlämning från tidigare lärare, vilket inte hade skett vid Skolinspektionens föregående uppföljningsbesök i januari 2018, uppger de att så inte har skett. Samtidigt beskriver de båda lärarna att de inte har hunnit med orientering eller friidrott i årskurs 6. Vidare berättar lärarna att de kan göra mer med eleverna som går i årskurserna 4-7 eftersom de är i en idrottssal, jämfört med de yngre eleverna som främst får göra vanliga lekar. Som svar på frågan om hur de gör för att lösa att eleverna i årskurserna 6-7 samundervisas men läser mot olika centralt innehåll i kursplanen, svarar lärarna att det endast är fem elever i årskurs 7 och att de inte har gjort så mycket där. Det är enligt lärarna inte möjligt att dela upp eleverna i årskurserna 6-7. I intervju med elever som går i årskurserna 3-5 framkommer att eleverna har haft "springtävlingar", simning och styrketräning. Eleverna i årskurserna 6-7 uppger att de aldrig har haft orientering, dans eller friluftsliv.

I intervju med lärare och elever skiljer sig bilden åt huruvida lärarna planerar och undervisar utifrån läroplanen och respektive kursplan i övriga ämnen. I intervju med elever som går i årskurserna 6-7 uppger de att vissa lärare på

2018-06-25

10 (36)

Dnr 44-2016:5074

något sätt har visat eller pratat om ämnets kursplan, men att det inte gjorts i alla ämnen.

Undervisningen innebär fortfarande inte ett aktivt lärarstöd i alla ämnen

Av utredningen framgår att det skiljer sig åt i vilken omfattning lärare strukturerar, leder och varierar undervisningen och att elever inte får tillräckligt med hjälp av läraren. Elever som behöver hjälp av läraren måste ofta vänta länge på detta. Ibland beror detta på att läraren behöver ta hand om elever som stör ordningen i klassrummet. Lärarna har sedan Skolinspektionens förra beslut främst arbetat med att förbättra tryggheten och studieron på skolan och har i begränsad omfattning arbetat med att utveckla undervisningen. En dokumenterad planering för undervisningen saknas till stor del vilket även indikerar att lärarna brister i att planera och strukturera sin undervisning. Bristerna i aktivt lärarstöd gör att elevernas förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt försämrats.

Av skollagen framgår att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. I skolförordningen anges att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Även av läroplanen framgår att skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt.

Enligt Skolverkets allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen (SKOLFS 2011:49, s. 17-19) innebär strukturerad undervisning att lärare leder och styr arbetsprocesserna i undervisningen. Med detta avses att lärare skapar en balans mellan olika arbetsformer så som gemensamma genomgångar, enskilt arbete och samarbete mellan elever. Vidare anges i samma allmänna råd att en viktig del i en strukturerad undervisning är att det finns ett logiskt flöde i lektionen och en tydlighet kring hur enskilda moment och aktiviteter gagnar undervisningens syfte. Läraren ansvarar för att leda undervisningen och tydliggöra på vilket sätt olika moment i undervisningen är kopplade till de förmågor som eleverna ska ges möjlighet att utveckla. Det måste också vara tydligt för eleven på vilket sätt aktiviteterna i undervisningen ska ge dem möjlighet att utveckla dessa förmågor.

I sin skriftliga redovisning av vidtagna åtgärder som huvudmannen inkom med till Skolinspektionen anger huvudmannen att det är en pedagog och en assistent i varje årskurs upp till och med årskurs 2.

2018-06-25

11 (36)

Dnr 44-2016:5074

Skolinspektionens utredning

Rektorn berättar i intervjun att det finns flera duktiga pedagoger och att lärarna har fått mer ordning på undervisningen. Dock finns det enligt rektorn flera lärare som inte har förmåga att undervisa. I intervjun med rektorn framkommer även att hon bedömer att inte alla elever på skolan har fått den ledning eller stöd som de skulle ha fått. Specialpedagogen uppger att det aktiva lärarstödet inte fungerar på skolan och att det saknas resurser för att aktivt lärarstöd ska kunna ges till alla elever i en grupp. Enligt specialpedagogen drabbar bristen på strukturerad undervisning elever i behov av stöd i två årskurser och bristen på aktivt lärarstöd leder till dålig studiero. Specialpedagogen tar också upp i intervjun att den stora omsättningen på lärare leder till att lärarna inte hinner lära känna eleverna. I huvudmannens synpunkter vid kommunikeringen av protokollet uppger huvudmannen att lärarkollegiets samstämmiga bild är att de inte känner igen sig i specialpedagogens beskrivning av skolan. Vidare anför huvudmannen att lärarkollegiet vill påpeka att specialpedagogens närvaro i skolan under vårterminen har varit låg.

Elever i årskurserna 6-7 ger, vid intervjun, en bild av att undervisningen i stort sett inte har förändrats under vårterminen och att lärarna inte ger eleverna tillräckligt mycket hjälp samt att det skiljer sig åt i vilken omfattning lärarna leder och varierar undervisningen. Elever säger att de inte tycker att undervisningen har förändrats under våren. De lärare som har arbetat under hela vårterminen undervisar på samma sätt som tidigare. Däremot har vissa lärare bytts ut, vilket förändrar undervisningen enligt eleverna. I intervjun framkommer också att samtliga elever anser att de inte får tillräckligt med hjälp och stöd i undervisningen. Elever uttrycker i intervju att de kan få vänta lång tid på att få hjälp under lektioner och att de måste be sina föräldrar om hjälp. Eleverna berättar vidare att de i ett ämne endast arbetat individuellt i läroboken och att de får be om hjälp om det behövs. Den dag som intervjun med eleverna genomfördes hade läraren, enligt eleverna, för första gången sedan läraren började för några månader sedan en genomgång där läraren förklarade vad de skulle göra under lektionen. Enligt eleverna brukar läraren annars endast be dem att fortsätta arbeta på lektionen och att läraren säger att denne inte kan ha genomgång för eleverna eftersom de har kommit olika långt i läroboken.

I intervju berättar elever att det kan vara så pass stökigt under vissa lektioner att läraren är upptagen med elever som är stökiga, och att de som inte är stökiga därför inte får lika mycket hjälp av läraren. Eleverna kan få vänta ca 30 minuter på att få hjälp i ett ämne. Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftar elevernas bild av att de kan få vänta lång tid på att få hjälp och att vissa lektioner är stökiga. Skolinspektionen ser även att elever sitter inaktiva under längre perioder på lektioner, utan att läraren uppmärksammar detta.

2018-06-25

12 (36)

Dnr 44-2016:5074

I Skolinspektionens intervjuer med lärare framgår att de främst arbetat med att förbättra tryggheten och studieron på skolan och att de i begränsad omfattning arbetat med att utveckla undervisningen. När Skolinspektionen i intervju med lärare som undervisar i årskurserna 4-7 ber dem att beskriva hur undervisningen har förändrats uppger lärarna att rektorn har prioriterat studieron. När Skolinspektionen upprepade gånger frågar lärarna om hur själva undervisningen har ändrats, förutom organisationsförändringar och arbetet med trygghet och studiero, kan inte respektive lärare ge några konkreta exempel på hur de utvecklat sin egen undervisning. Lärare berättar även i intervjun att schemat har förändrats och att de har pratat mycket om värdegrunden och diskuterat hur de ska få en bättre skolkultur.

Av Skolinspektionens utredning framgår att dokumenterad planering för undervisningen till stor del saknas. Elever i årskurs 6-7 berättar i intervjun att ett par lärare har en planering för sitt ämne, men att det inte finns planering i övriga ämnen. Lärare berättar i intervjuer att de planerar undervisningen och att dessa planeringar finns på skolans digitala lärplattform. Vidare berättar lärarna att de har gått igenom med eleverna vad eleverna ska göra, målen med undervisningen och planeringen. Specialpedagogen uttrycker dock i intervju att läraernas planeringar fortfarande i hög grad är "pappersprodukter." Skolinspektionens dokumentstudier visar att det saknas planeringar för undervisningen för nästan samtliga årskurser och ämnen. I kommunikeringen av protokoll med huvudmannen uppger en lärare att specialpedagogen inte har tagit del av dennes planering och att hans kollega följer sina planeringar i mycket hög grad.

Undervisningen tar fortfarande inte hänsyn till elevernas behov och förutsättningar

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i anpassningen av undervisningen eftersom det alltför varierar mellan lärare om och i vilken utsträckning de anpassar undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar. En bidragande orsak till att inte alla lärare anpassar undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar är att de inte har kompetens att göra detta. Att lärare inte anpassar undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar påverkar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina egna förutsättningar.

Enligt skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Även

2018-06-25

13 (36)

Dnr 44-2016:5074

läroplanen betonar att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov och att lärarna har ett utpekat ansvar för att hänsyn tas till den enskilda individens förutsättningar, behov, erfarenheter och tänkande.

Huvudmannen har inte redovisat några vidtagna åtgärder för att avhjälpa bristen avseende lärarnas anpassning av undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar.

Skolinspektionens utredning

Av Skolinspektionens intervjuer med rektorn framgår att inte alla lärare anpassar undervisningen så att alla elever kan nå så långt som möjligt i ämnet. Rektorn uppger i intervju att det finns elever som skulle behöva större utmaningar och berättar att lärarna i vissa klasser är medvetna om elevernas behov, men att de inte har kompetensen att undervisa utifrån elevernas behov. Det finns även obehöriga lärare som är akademiskt utbildade, men som behöver praktisk handledning i hur man gör, vilket rektorn inte har hunnit ge dem ännu. I huvudmannens svar på Skolinspektionens protokoll anför rektorn att det finns extra material för de elever som behöver extra stöd och material för de elever som behöver större utmaningar.

Av intervjuer med elever framgår att undervisningen till stor del består av att eleverna arbetar i läroboken och att de i många ämnen inte får utmanande uppgifter av lärarna. I intervju med elever framkommer även att de endast i enstaka ämnen kan få utmaningar om undervisningen är för lätt och att undervisningen i vissa ämnen till stor del innebär att eleverna arbetar individuellt i läroboken. Lärarna ser inte om eleverna behöver utmaningar, utan eleverna måste själva uppmärksamma läraren på detta. Annars händer inget, säger några elever. Eleverna säger dock att i de i ett ämne kan få olika uppgifter. Elever uppger att lärarna inte "pushar" eleverna att nå höga betyg och berättar att en lärare "inte bryr sig" utan bara säger åt eleverna att lyssna ordentligt och att arbeta på lektionerna.

Av intervjuer med lärare framgår att vissa lärare anser att de anpassar undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar. I intervju med lärare som undervisar elever i förskoleklass till årskurs 3 bekräftar en lärare att elever måste vänta in andra elever som inte kommit lika långt i läroboken och att de då får repetera, eftersom de behöver det. Läraren berättar också, som svar på en annan fråga, att det inte finns elever som behöver någon annan lärobok, förutom de "svaga eleverna" som har kvar sin tidigare lärobok och arbetar i denna. En lärare uppger att elever som har lätt att nå målen utmanas när det finns tid och utrymme.

2018-06-25

14 (36)

Dnr 44-2016:5074

Eleverna har fortfarande inte reellt inflytande över undervisningen

Skolinspektionen bedömer att det vid Gryningeskolan fortfarande finns brister i det reella inflytandet för eleverna i årskurserna 4-7. Utredningen visar att det varierar om eleverna ges inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Enligt läroplanen ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. Läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan. Vidare ska läraren ansvara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Läraren ska se till att inflytandet ökar med stigande ålder och mognad, verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Huvudmannen uppger i sin skriftliga redovisning att årskurserna 4-7 har mentorstid två gånger i veckan då eleverna planerar och utvärderar sin individuella utvecklingsplan (IUP).

Skolinspektionens utredning

Rektorn uppger att det finns brister i det reella inflytandet för eleverna i årskurserna 4-7 och att skolan inte har prioriterat att avhjälpa bristen avseende elevernas bristande inflytande och delaktighet utan i stället har prioriterat att arbeta med studiero. I en kompletterande telefonintervju uppger rektorn som svar på frågan om hur eleverna i årskurserna 4-7 ges reellt inflytande att det som skolan har genomfört för att öka elevinflytandet är att skolan har tagit fram en fördjupad studieplan, "Gryningeboken", som är tänkt att leda till reellt inflytande, och att de har börjat att testa "Gryningeboken". Rektorn uppger även att läraren i ett blockämne i årskurserna 4-7 har arbetat aktivt med elevinflytande. I intervjuer med elever uppger samtliga elever som går i årskurserna 3-5 att de inte har möjlighet att påverka hur de ska arbeta på lektionerna. I intervju med elever som går i årskurserna 6-7 uppger flera elever att de inte kan påverka innehållet i undervisningen och att lärarna inte heller har frågat dem om vad de tyckt om lektionerna. Lärarna som undervisar i förskoleklass och årskurserna 1-3 säger i intervju att elever har möjlighet att påverka undervisningen under mentorstiden då de tar upp med eleverna vad eleverna har för önskemål och klagomål om till exempel lektioner. Enligt lärarna som undervisar i dessa klasser kan eleverna även komma med förslag när de planerar undervisningen.

Analys av Gryningeskolans lärarresurs

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att se till att lärarna har utbildning för den undervisning de ska

2018-06-25

15 (36)

Dnr 44-2016:5074

bedriva, vilket huvudmannen förelades att göra i Skolinspektionens beslut den 16 mars 2018. Skolinspektionen bedömer att bristen på behöriga lärare och på det sätt som undervisningen organiseras till stor del förklarar de kvarvarande brister som Skolinspektionen konstaterar i detta beslut. Bristerna som konstateras i detta beslut är av sådan art att Skolinspektionen på nytt ska analysera om det finns en koppling mellan bristerna och lärarresurserna på skolan. Som framgår ovan bedömer Skolinspektionen, i uppföljningen av tillsynen av Gryningeskolan, att det fortfarande kvarstår allvarliga brister inom området undervisning och lärande. Skolinspektionen bedömer även, vilket framgår längre fram i beslutet, att det kvarstår brister inom områdena extra anpassningar och särskilt stöd samt inom området trygghet och studiero. Bristerna är därmed återkommande. Bristerna inom dessa områden bedömer Skolinspektionen är sådana att de påtagligt påverkar förutsättningarna för elever att nå målen för utbildning och de har en tydlig koppling till att det saknas behöriga lärare i undervisningen. Enligt Skolinspektionen härrör bristerna även till viss del till hur Gryningeskolan valt att organisera undervisningen. I vissa ämnen finns det behöriga lärare, men dessa undervisar endast i en klass i enlighet med det klassläraresystem som tillämpas på skolan. Utredningen visar att huvudmannen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att se till att lärarna har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Av skollagen framgår att om det vid tillsynen av verksamheten vid en skolenhet konstateras återkommande brister som påtagligt påverkar förutsättningarna för elever att nå målen för utbildningen, ska lärarresurserna vid skolenheten analyseras (26 kap. 2 § andra stycket).

Av förarbetena till bestämmelsen (prop. 2013/14:112, s. 45 f) framgår att med lärarresurser avses antalet lärare, kompetensnivån och hur lärarresurserna disponeras, dvs. inte endast lärartäthet utan även lärarnas utbildning och hur de används. I förarbetena framhålls vidare att en central förutsättning för att elever ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd och för att utbildningen i övrigt ska hålla en hög kvalitet krävs att skolorna har tillräckligt med lärarresurser, både vad gäller omfattning och kvalitet.

I skollagen anges att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller nämnda krav eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande (2 kap. 13 och 18 §§).

Huvudmannen har inte redovisat några vidtagna åtgärder avseende hur lärarresursen på skolenheten är utformad så att elevernas rätt till utbildning garanteras.

2018-06-25

16 (36)

Dnr 44-2016:5074

Skolinspektionens utredning

Av Skolinspektionens utredning framgår att majoriteten av de lärare som bedriver undervisning på Gryningeskolan saknar behörighet för de ämnen de undervisar i. Av den dokumentation som huvudmannen inkommit med till Skolinspektionen i samband med uppföljningsbesöket framgår att det totalt finns fem legitimerade lärare anställda på skolan varav tre för närvarande arbetar på Gryningeskolan. Det finns även två lärare som är behöriga men saknar legitimation. Totalt arbetar 17 lärare på skolan för tillfället, enligt huvudmannens uppgifter. Det är dock osäkert hur många av dessa lärare som bedriver undervisning. Enligt den skriftliga information som huvudmannen inkommit med, och som rektorn har svarat för att sammanställa, bedriver samtliga av de legitimerade och behöriga lärarna undervisning. Men en av de behöriga lärarna uppger i intervju att hen inte undervisar utan fungerar som assistent i klassen. Vidare uppger rektorn i intervju att en annan person, som inte finns angiven i den skriftliga informationen, är anställd som resursperson till läraren i idrott och hälsa. Personen själv, och den som uppges vara undervisande lärare i idrott och hälsa, uppger dock i intervju med Skolinspektionen att de båda är undervisande lärare i idrott och hälsa. Denna information var ny för rektorn i Skolinspektionens intervju.

Av Skolinspektionens utredning framgår vidare att eleverna i samtliga av skolans årskurser utom en får undervisning av obehöriga lärare. I årskurserna 6-7 saknas behöriga lärare helt. I årskurs 1 finns det en behörig lärare som inväntar sin legitimation, men läraren uppger att hon inte undervisar utan är assistent i klassen. I årskurserna 4-5 saknas behöriga lärare i de flesta ämnena, men en lärare är behörig och inväntar sin legitimation. I årskurserna 2-3 saknas behöriga lärare i några ämnen. Det är endast i förskoleklassen som undervisningen sker av behörig lärare.

Av Skolinspektionens utredning framgår att skolan tillämpar ett så kallat klassläraresystem. Rektorn uppger att skolan är uppbyggd så att lärarna är klasslärare och undervisar sina klasser, men att skolan skulle kunna arbeta på ett bättre sätt så att fler elever får tillgång till de behöriga lärarna. Exempelvis så skulle lärarlagen kunna omorganiseras för att möjliggöra detta enligt rektorn. I intervju med Skolinspektionen uppger huvudmannens representant att rektorn och huvudmannen haft diskussioner om organiseringen av lärarresurserna inför nästa läsår. Detta bekräftas även i intervju med rektorn.

Av intervjuer med huvudmannens representant och rektorn framkommer att de haft svårt att rekrytera lärare och elevhälsopersonal till skolan. Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att ingen behörig lärare till årskurserna 4-7 ännu har rekryterats till höstterminen 2018 och att det som har förändrats i lärarresurserna är att några lärare har slutat. Rektorn säger att det inte är många personer som har sökt till tjänsterna och att det ser mörkt ut. Vidare

2018-06-25

17 (36)

Dnr 44-2016:5074

uppger rektorn att skolans profil försvårar rekryteringen. Huvudmannen uppger i intervju med Skolinspektionen att rekrytering av behörig personal är en av de svåraste utmaningarna som huvudmannen har. På en fråga från Skolinspektionen om hur huvudmannen har verkat för att lärarna ska ha utbildning för den undervisning de bedriver berättar huvudmannen att de varit ute tidigt med att rekrytera via annonser och nätverk, men att det inte är enkelt på grund av hur det ser ut på arbetsmarknaden. Huvudmannen berättar vidare att de är inne i en rekryteringsprocess med en behörig lärare.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Johai AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Om en elev som befaras att inte nå de kunskapskrav som lägst ska uppnås ska ansvariga på skolan skyndsamt ge eleven stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 a § skollagen.)
- Om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ansvariga på skolan skyndsamt utreda elevens behov av särskilt stöd. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen.)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.)

Motivering till bedömning av brist inom extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns allvarliga brister i Gryningskolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Processen för extra anpassningar och särskilt stöd fungerar inte på skolan. Utredningen visar att inte alla elever i behov av extra anpassningar får det i den utsträckning de behöver. Dessutom utreds inte elevers behov av särskilt stöd skyndsamt. Vidare finns det fortfarande elever som har utretts och bedömts vara i behov av särskilt stöd men som inte ges särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som skolans utredningar har visat att eleverna behöver. Sammantaget innebär bristerna ett allvarligt försvårande av förutsättningarna för berörda elever att nå målen för utbildningen. Skolinspektionen ser allvarligt på detta, särskilt som utredningen visar att flera elever som uppmärksammats redan vid

2018-06-25

18 (36)

Dnr 44-2016:5074

Skolinspektionens förra uppföljning fortfarande inte har fått det särskilda stöd de har rätt till och behöver för att nå kunskapsmålen.

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Vidare anges i skollagen att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ges möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Huvudmannen har inte redovisat några vidtagna åtgärder för att avhjälpa bristerna avseende extra anpassningar och särskilt stöd utan hänvisar i sin redovisning av vidtagna åtgärder till den mall för systematiskt kvalitetsarbete som ska tas i bruk nästkommande läsår.

Skolinspektionens utredning

Rektorn och specialpedagogen uppger i intervjuer med Skolinspektionen att det finns elever som inte får alla de extra anpassningar de är i behov av och att inte alla lärare har kompetens att ge eleverna de extra anpassningar de behöver. Specialpedagogen uttrycker att det är de lärare som saknar utbildning som inte har kompetens för att ge elever extra anpassningar. Rektorn säger att lärarna behöver mer stöd av specialpedagog, och att de på skolan inte haft tillgång till specialpedagog i den utsträckning som de skulle behövt. Rektorn

2018-06-25

19 (36)

Dnr 44-2016:5074

säger också att lärarna har blivit bättre på att ge elever extra anpassningar. I Skolinspektionens intervju med elevhälsan säger specialpedagogen att det inte skett några förändringar på skolan när det gäller extra anpassningar sedan Skolinspektionens senaste beslut. Enligt specialpedagogen saknas förutsättningar i klassrummen för att ge extra anpassningar. Specialpedagogen ger även ett exempel på en elev som enligt specialpedagogens bedömning behövde en specifik extra anpassning, men där den undervisande läraren bestämde att inte genomföra den åtgärden.

I Skolinspektionens intervju med lärare ger flera lärare exempel på extra anpassningar som de ger till elever men det förekommer även vid intervjun att alla lärare inte är säkra på vad extra anpassningar innebär. Till exempel ber en lärare Skolinspektionen om att förklara begreppet och en annan lärare ger som svar på en fråga att extra anpassningar även kan ges till elever som har lätt för att nå målen.

I Skolinspektionens intervjuer med rektorn och elevhälsan framkommer att det finns elever som behöver utredning av behov av särskilt stöd, men som inte har fått detta. Rektorn uppger i intervju att skolan i dagsläget inte skyndsamt utreder elevers behov av särskilt stöd. Rektorn säger i intervjun att det finns ett antal elever som tagits upp på elevhälsans möten men som ännu inte utretts för särskilt stöd. Det gäller både elever som behöver en pedagogisk utredning och elever som skulle behöva en utredning av psykolog. Rektorn uppger vidare att det inte gjorts några pedagogiska utredningar under vårterminen 2018 men att det är mellan 6 och 10 elever som har behov av pedagogisk utredning. Det finns enligt rektorn även elever som skulle behöva en utredning av en psykolog. Rektorn berättar att skolpsykologen varit på skolan två gånger och börjat utreda elever. Även i intervjun med elevhälsan framkommer att det är många elever som skulle behöva träffa psykolog för att till exempel få en remiss till barn- och ungdomspsykiatri eller till logoped.

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framgår att det finns ett flertal elever som inte har fått det särskilda stöd som utredningar visat att de har behov av. Enligt lärare, specialpedagog och rektorn finns det ett antal elever där utredningar visat att de har behov av att undervisas i mindre grupper, och att detta påbörjades vårterminen 2018 men upphörde ett par månader senare på grund av resursbrist. Specialpedagogen säger att det inte skett några förändringar på skolan när det gäller särskilt stöd sedan Skolinspektionens senaste beslut. Rektorn uppger att en anledning till att eleverna inte har getts särskilt stöd är att hon inte lyckats rekrytera specialpedagogisk kompetens.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Johai AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen.)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen.)

Motivering till bedömning av brist inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i tryggheten och studieron samt i arbetet med att motverka kränkande behandling av elever.

Studieron brister fortfarande i flera klasser

Skolinspektionen bedömer att studieron på Gryningeskolan fortfarande brister i flera klasser och ämnen, även om studieron förbättrats sedan Skolinspektionen besökte skolan i januari 2018. Bristande studiero relaterar enligt Skolinspektionen till bristerna inom undervisning och lärande samt till extra anpassningar och särskilt stöd. En del i arbetet med studiero är till exempel att se till att undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd och är anpassad efter elevens behov. Något annat som kan påverka studieron negativt är att de elever som är i behov av extra anpassningar och särskilt stöd inte ges det stödet. Studiero är en förutsättning för att eleverna ska kunna lära sig och nå så långt som möjligt i förhållande till utbildningens mål.

I skollagen anges att utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

I sin redovisning av vidtagna åtgärder som huvudmannen inkom med till Skolinspektionen anger huvudmannen att en ändring av schemat för eleverna har gjorts för att öka tryggheten och studieron. I det nya schemat har även årskurs 4 och 5 delats upp i två olika klasser och det finns ett nytt rastvaktschema på skolan. I förskoleklassen och upp till årskurs 2 finns en lärare och en assistent i varje klass.

Skolinspektionens utredning

Flera av de intervjuade eleverna i årskurserna 6-7 uppger att det inte har blivit någon förändring i studieron sedan Skolinspektionens uppföljningsbesök på skolan i januari. Både elever i de äldre och yngre årskurserna berättar om störande moment under lektionerna, bland annat att på grund av elever som är högljudda, men även att det kan bli bråk under lektioner. Elever i årskurserna 6-7 berättar även i intervjun att det är svårt att koncentrera sig när de har samundervisning, ibland på grund av att de hör lärarens genomgång med den

2018-06-25

21 (36)

Dnr 44-2016:5074

andra årskursen. En elev säger att en lärare skriker och skäller ut eleverna och då kan de inte koncentrera sig, och flera elever håller med. Elever i årskurserna 3-5 säger även att det tar lång tid innan lektionen kommer igång eftersom det är så pratigt. Ett par av eleverna uppger att det kan ta upp till 25 minuter innan det är arbetsro. På frågan om de lektioner som Skolinspektionen observerade dagen innan intervjun var som de brukar vara uppger både de äldre och de yngre eleverna att det var bättre studiero än vanligt, men några menar att det var ungefär så som det brukar vara. Skolinspektionens observationer bekräftar elevernas bild av att det på vissa lektioner är bristande studiero.

Skolinspektionen har observerat hela eller delar av samtliga lektioner under en skoldag, förutom lektionen i simning. På några av lektionerna är det mycket hög ljudvolym. Det förekom även att elever brottas och bråkar på några lektioner. De undervisande lärarna säger till eleverna när de stör andra elever, men eleverna lyssnar inte alltid på lärarna.

Rektorn och elevassistenter uppger i intervjuer att studieron varierar men har blivit bättre. Rektorn säger att det är mindre spring ut och in i klassrummen, även om hon också berättar i intervjun att hon ibland vikarierar för lärare och har sett att elever springer ut och in och säger att elever inte märker att de stör andra. Rektorn säger att det finns lärare som inte klarar av att upprätthålla studieron.

Lärare beskriver i intervju med Skolinspektionen att de arbetar för att förbättra elevernas studiero. När Skolinspektionen frågar lärare som undervisar i förskoleklass till årskurs 3 om elevernas studiero ger lärarna exempel på hur de arbetar med att förbättra studieron för eleverna. Lärare som undervisar i årskurserna 4-7 uppger i intervju med Skolinspektionen att de arbetar "konstant" med studieron och att det är något som rektorn har prioriterat. En lärare som undervisar i de lägre årskurserna uppger att det var kaos när Skolinspektionen observerade lärarens lektion på grund av att en lärare var frånvarande.

I Skolinspektionens intervju med elevhälsan framkommer att bristerna i studieron är kopplade till brister i undervisningen. En representant för elevhälsan säger i intervjun att eleverna pratat med representanten om studieron och berättat att de tycker att undervisningen är tråkig och att den behöver förändras. En annan representant för elevhälsan berättar om en klass där elever har stora behov av aktivt lärarstöd och där undervisningen har blivit bättre, men säger att den fortfarande inte är tillräckligt bra och att bristen på aktivt lärarstöd leder till dålig studiero.

2018-06-25

22 (36)

Dnr 44-2016:5074

Tryggheten brister fortfarande

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns allvarliga brister avseende elevernas trygghet. Även om åtgärder har vidtagits för att förbättra tryggheten visar utredningen att det fortfarande förekommer incidenter på skolan i så pass hög utsträckning att skolmiljön inte kan anses präglas av trygghet. Av utredningen framgår att det är vanligt förekommande med våld och konflikter mellan elever på skolan. Vidare framgår att skolpersonalen inte alltid finns i närheten då bråk uppstår och inte alltid ingriper då de är på plats. Den otrygga skolmiljön får till följd att elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen försvåras.

I skollagen anges att utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.

I sin redovisning av vidtagna åtgärder till Skolinspektionen anger huvudmannen att olika lunchtider för varje årskurs har införts för att öka tryggheten, och att alla som arbetar på skolan äter med eleverna. Huvudmannen redovisar att det har gjorts ändringar i schemat för hur dagen startar för att minska konflikter och kränkningar i korridorer och för att möjliggöra värdegrundsarbete. Alla elever har inte heller rast samtidigt. Huvudmannen anger även i redovisningen att det finns ett rastvakt-schema, att det är två pedagoger som går med eleverna till och från idrotten samt att det i förskoleklassen och upp till årskurs 2 finns en lärare och en assistent i varje årskurs. Huvudmannen anger vidare i sin redovisning att rektorn har gått igenom vad som står i skollagen om kränkande behandling med personalen, och att personalen anmäler incidenter till rektorn som i sin tur underrättar huvudmannen, som vidtar nödvändiga åtgärder. Huvudmannen redogör också för att de denna termin haft en temadag om kulturen i skolan samt om vänskap och mobbning.

Skolinspektionens utredning

Av Skolinspektionens intervjuer med elever framgår att det är vanligt förekommande med våld och konflikter mellan elever på skolan samt att skolpersonalen inte alltid finns i närheten då bråk uppstår och inte alltid ingriper då de är på plats. Även om det finns elever som säger att de känner sig trygga berättar flera elever att det ofta förekommer bråk och att lärarna inte ingriper. På en fråga från Skolinspektionen om eleverna tror att alla elever känner sig trygga svarar de intervjuade eleverna i årskurserna 6-7 nekande och säger att det på rasterna finns få eller inga rastvakter och då kan elever känna sig otrygga. Elever berättar att det kan förekomma våld både på lektioner och på raster och att det sker minst en gång varannan vecka. Elever säger att lärare försöker ingripa men att det ibland är svårt om läraren är ensam vuxen i situationen. Det är enligt elever inte alla lärare som ingriper om en elev blir kränkt utan en del lärare löser konflikten, men andra lärare gör inte det. När Skolinspektionen ber eleverna att ge exempel på situationer då lärare inte har

2018-06-25

23 (36)

Dnr 44-2016:5074

ingripit framkommer i intervjun att om en elev har bråkat med en annan elev så kan lärare säga "onödigt bråk" till eleverna, men att de inte bryr sig om att reda ut situationerna. Eleverna går därför inte till lärarna om det blir bråk utan till kuratorn.

Även i Skolinspektionens intervju med elevhälsan framkommer att det är vanligt förekommande med våld, bråk och konflikter mellan elever. I intervjun framkommer att det förekommer mobbning samt fysiskt och psykiskt våld. Elever retar även varandra. En av elevhälsans representanter säger att beteendet mellan elever i skolan är aggressivt. Representanten berättar att elever knuffar varandra och att det förekommer "skojbråk" som sedan blir ett riktigt bråk. Elever har enligt en representant inte strategier för att hantera situationer och konflikter.

I Skolinspektionens intervjuer med lärare och assistenter framkommer en blandad bild av hur tryggheten är på skolan. Flera lärare uppger i intervju att de tror att eleverna känner sig trygga men det finns även lärare som uppger att det är mycket mobbning och våld i skolan. I intervjuer ges flera exempel på händelser då elever blivit kränkta. På en fråga från Skolinspektionen om rastvakterna ser vad som försiggår svarar två lärare att rastvakterna är där, men inte ser det.

Rektorn bekräftar att det förekommer slagsmål och att det har förekommit mobbning men menar att även om det inträffar incidenter varje dag, är de inte lika allvarliga som tidigare. Incidenterna har minskat i och med att en ny kurator anställdes och såväl kuratorn som rektorn har enskilda samtal med utåtagerande elever. Rektorn har även koll på de elever som har blivit utsatta för mobbning. När Skolinspektionen tar upp med rektorn att det framkommit i intervjuer att rastvakter inte ser när det inträffar våld svarar rektorn att det låter allvarligt om det är så. Vidare uttrycker rektorn att hon inte vet hur hon ska komma tillrätta med den rådande situationen, men att det inte är sant att ingen vuxen tar tag i det. Att eleverna upplever det på det sättet kan, enligt rektorn, bero på att eleverna vill veta vad skolan gjort åt en konflikt, men att rektorn inte kan säga till eleverna vad de har gjort. Detta kan skapa en känsla hos eleverna av att skolan inte gör något, säger rektorn.

Bristande målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever

Skolinspektionen bedömer att det finns brister avseende skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling. Det arbete för att motverka kränkande behandling som bedrivs på skolan är till stor del av åtgärdande karaktär och inte förebyggande. Visserligen visar Skolinspektionens utredning att det genomförs vissa förebyggande åtgärder för att motverka kränkande behandling. Av utredningen framgår dock att det förebyggande arbete som bedrivs för att motverka kränkande behandling inte bygger på en kartläggning

2018-06-25

24 (36)

Dnr 44-2016:5074

och analys. Skolan brister även i att följa upp och utvärdera insatta förebyggande åtgärder i skolans plan mot kränkande behandling. En sådan kartläggning, analys, uppföljning och utvärdering är viktig för att rektorn ska kunna fatta beslut om nya adekvata åtgärder eller intensifiera befintliga åtgärder för att motverka kränkande behandling. Planen fyller därmed inte sin roll som ett viktigt verktyg i skolans arbete för att motverka kränkande behandling. Bristerna innebär att elever riskerar att utsättas för kränkande behandling.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Vidare anges att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga att elever utsätts för kränkande behandling. I detta arbete ingår att varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

I sin redovisning av vidtagna åtgärder till Skolinspektionen anger huvudmannen att rektorn gått igenom med personalen vad skollagen säger om kränkande behandling och att personalen anmäler incidenter till rektorn som i sin tur underrättar huvudmannen, samt att huvudmannen vidtar nödvändiga åtgärder.

Skolinspektionens utredning

I intervjuer med lärare, rektorn och huvudmannen framkommer att lärare numera anmäler då elever upplever sig kränkta till rektorn och att rektorn i sin tur anmäler detta till huvudmannen.

Av intervjuer med rektor, elevhälsa och dokumentstudier framgår att det förebyggande arbete som bedrivs för att motverka kränkande behandling inte bygger på en kartläggning och analys och att skolan inte följer upp och utvärderar insatta förebyggande åtgärder. Rektorn uppger att det finns en plan mot kränkande behandling på skolan och att kuratorn har lämnat in ett tillägg

2018-06-25

25 (36)

Dnr 44-2016:5074

till denna plan till Skolinspektionen. Planen mot kränkande behandling ska vara implementerad men när rektorn har pratat med lärarna så har hon märkt att den inte är det, uppger rektorn. Vidare uppger hon att skolan inte har följt upp vilka åtgärder som har fungerat i planen mot kränkande behandling. Det finns enligt rektorn många dokument på skolan som inte har följts. Rektorn uppger också att elevernas trygghet och arbetet med kränkande behandling inte har följts upp detta läsår, men att det kommer att ske. Av den plan mot kränkande behandling som Skolinspektionen tagit del av ("Plan mot diskriminering och kränkande behandling 2016/2017") framgår att den senaste utvärdering som gjorts av skolans åtgärder mot kränkande behandling genomfördes läsåret 2015/16. Av kuratorns tillägg till planen, som Skolinspektionen har tagit del av, framgår att ingen kartläggning eller analys av förekomsten av kränkande behandling har skett för innevarande läsår. Vidare framgår att inte heller uppföljning eller utvärdering av åtgärder för att förebygga kränkande behandling har genomförts avseende läsåret 2016/17 eller innevarande läsår. I intervjun med elevhälsans representanter framkommer även att elevhälsans arbete inte följs upp. I huvudmannens dokument "Systematiskt kvalitetsarbete 2018/2019" framgår bland annat att det under april 2018 ska göras en sammanställning av kränkningar. Rektorn ska analysera ovanstående sammanställningar tillsammans med elevhälsan och förmedla detta till huvudmannen. När Skolinspektionen begär att få ta del av sammanställningarna inkommer dock inte huvudmannen med någon dokumentation och av huvudmannens skriftliga svar framkommer att detta kommer att ske först nästa läsår.

I Skolinspektionens intervjuer med rektorn och elevhälsan framkommer att det mesta av det arbete som bedrivs för att motverka kränkande behandling är åtgärdande på individnivå. I en kompletterande telefonintervju med rektorn ber Skolinspektionen rektorn beskriva de åtgärder som genomförs för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Rektorn svarar att det består av det dagliga arbetet som sker hela tiden med elever och föräldrar när det gäller saker som inte är acceptabla, och att skolan har kontakt med föräldrar, att skolan informerar kuratorn och att skolan i vissa fall har gjort orosanmälan. Kuratorn uppger i intervju att hans arbete sker "i stundens hetta". I huvudmannens svar på Skolinspektionens protokoll anför kuratorn att han utgår från det behov som finns den dagen och att han vill vara flexibel.

Av intervjuer med elevhälsan, rektorn och lärare framgår att ett visst förebyggande arbete mot kränkande behandling bedrivs. Kuratorn uppger att han arbetar förebyggande för att kränkningar inte ska ske och rektorn uppger vidare att kuratorn genomför observationer och arbetar med att ge elever kunskaper om hur de ska bete sig. Dock uppger en representant för elevhälsan i intervjun med Skolinspektionen att skolan saknar gemensamt förhållningsätt

2018-06-25

26 (36)

Dnr 44-2016:5074

och att elevhälsan inte har något gemensamt arbete för att förebygga kränkande behandling.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Johai AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen.)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen, Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.)

Det finns fortfarande brister i samverkan mellan lärare

Skolinspektionen bedömer att lärare fortfarande inte samverkar med varandra i tillräcklig utsträckning. Utredningen visar att det endast i låg grad sker samverkan mellan lärare och att eleverna därmed i låg utsträckning ges möjlighet att arbeta ämnesövergripande och att lärare som undervisar i de praktisk-estetiska ämnena inte samverkar med andra lärare. Strukturerad samverkan mellan lärare är viktigt i arbetet för att elever ska få möjlighet att se och förstå sin kunskap i en större helhet.

I läroplanen anges att lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Det anges vidare att lärarna ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

I Skolverkets allmänna råd och kommentarer om planering och genomförande av undervisning (s. 12 och 15) anges att detta förutsätter att rektorn ger möjlighet för lärare att, enskilt och tillsammans med andra lärare, kontinuerligt planera, följa upp och anpassa undervisningen så att den i så stor uträckning som möjligt gynnar varje elevs kunskapsutveckling.

Huvudmannen redogör i sin redovisning av vidtagna åtgärder för att det numera sker en systematisk samverkan mellan lärare i olika ämnen och årskurser när det gäller planering och genomförande av undervisningen. Huvudmannen uppger i redovisningen att en schemaförändring möjliggjort gemensamma tider för samtliga lärare med syfte att öka det kollegiala lärandet och samarbetet dem emellan.

2018-06-25

27 (36)

Dnr 44-2016:5074

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionen utredning visar att det fortfarande finns brister när det gäller samverkan, även om det numera sker en viss samverkan mellan några lärare. I intervjuer med lärare och rektor framkommer att vissa lärare planerar och genomför ämnesövergripande teman tillsammans. Dock uppger rektorn att lärarna i årskurserna 4-7 inte har haft gemensamma teman. I intervju med elever i årskurserna 6-7 uppger samtliga intervjuade elever att det inte förekommit något ämnesövergripande samarbete mellan olika lärare. I en kompletterande telefonintervju med rektorn säger hon att lärarna som undervisar årskurserna 4-7 inte har hunnit med några ämnesövergripande samarbeten men att det genomförts studiebesök för elever då fler än ett ämne varit involverade. Av Skolinspektionens intervjuer med lärare och rektor framkommer även att den samverkan som sker mellan lärare inte omfattar lärare i praktisk-estetiska ämnen. Visserligen har det på skolan införts arbetslagsmöten varje vecka, men flera lärare deltar inte på dessa möten.

Elevhälsan arbetar inte främst hälsofrämjande och förebyggande

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. Utredningen visar att elevhälsans arbete fortfarande är under uppbyggnad, att elevhälsan inte fungerar som en samlad elevhälsa och att endast kuratorn arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Detta innebär att elevernas utveckling mot utbildningens mål riskerar att försvåras.

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276 f) anges att elevhälsans fokus ska vara förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv och att det är viktigt att elevhälsan medverkar i mer generellt inriktade uppgifter som rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. I förarbetena betonas även att elevhälsan ska vara samlad och att elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

Huvudmannen redogör i sin redovisning av vidtagna åtgärder att elevhälsan och lärarna arbetat med temadagar om vänskap och mobbning och att kuratorn

har arbetat med eleverna genom bland annat enskilda samtal och samtal i grupp. Huvudmannen tar i sin redovisning upp att inför nästkommande läsår kommer fokus bland annat att vara att utveckla en elevhälsoplan.

Skolinspektionens utredning

Utredningen visar att elevhälsans arbete fortfarande är under uppbyggnad, att elevhälsan inte fungerar som en samlad elevhälsa och att endast kuratorn arbetar förebyggande och hälsofrämjande. I intervjuer med elevhälsans representanter och rektorn framkommer att endast kuratorn har börjat arbeta hälsofrämjande och förebyggande och elevhälsans representanter uppger att de inte arbetar som en samlad resurs. En av elevhälsans representanter uppger, i anslutning till en annan fråga, att denne måste ta tag i akuta händelser hela tiden. I samma intervju framkommer även att skolpsykologen enbart arbetar med utredningar av enskilda elever, trots att det finns ett stort behov av andra insatser. På en fråga om hur elevhälsan utvecklats sedan Skolinspektionen genomförde den senaste uppföljningen svarar en av elevhälsans representanter att det inte har "blivit någonting", och säger att det inte finns ett fungerande system för att alla ska arbeta tillsammans.

Studie- och yrkesvägledningen brister fortfarande

Skolinspektionen bedömer att Gryningskolan fortfarande brister i att bedriva strukturerad studie- och yrkesvägledning för eleverna. Det saknas numera en studie- och yrkesvägledare på skolan. Visserligen har några lärare i undervisningen tagit upp att det finns olika yrken men detta har skett sporadiskt och utan systematik, vilket innebär att det varierar om elever får den studie- och yrkesvägledning de har rätt till. Bristerna i arbetet med studie- och yrkesvägledning innebär att samtliga elever inte aktivt görs medvetna om sina valmöjligheter eller stärks i att kunna göra självständiga och väl underbyggda val om framtida studier och arbete.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Enligt läroplanen ska studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesvägledande insatser.

Huvudmannen presenterar i sin redovisning av vidtagna åtgärder som inkom till Skolinspektionen den 18 maj 2018 en plan för studie- och yrkesvägledning som ska börja gälla från och med nästkommande läsår.

2018-06-25

29 (36)

Dnr 44-2016:5074

Skolinspektionens utredning

Det saknas numera en studie- och yrkesvägledare på skolan eftersom den person som tidigare hade detta uppdrag har slutat på skolan. Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att den person som Skolinspektionen träffade vid den senaste uppföljningen och som då var ansvarig för studie- och yrkesvägledningen inte kunde utföra uppdraget.

I Skolinspektionens intervjuer med lärare och rektor framkommer visserligen att det finns lärare som berättar om olika yrken inom ramen för undervisningen, men att det inte finns någon struktur för studie- och yrkesvägledningen. Rektorn uppger att ett fåtal lärare tar upp yrken inom undervisningen, men att arbetet med studie- och yrkesvägledning inte är strukturerat. I en kompletterande telefonintervju med rektorn uppger rektorn att hon anser att lärarna inte har den kompetens som krävs för att tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning och att hon självklart tycker att skolan ska ha en utbildad studie- och yrkesvägledare. Rektorn säger att det inte är en bra situation och att hon har som mål att köpa in tjänsten studie- och yrkesvägledare till hösten. När Skolinspektionen frågar lärare om studie- och yrkesvägledning bekräftar de att det inte finns någon struktur för studie- och yrkesvägledningen och att endast några lärare pratar om olika yrken i undervisningen. I intervju med lärare som undervisar i förskoleklass till årskurs 3 framkommer att ingen av lärarna har fått någon fortbildning i studie- och yrkesvägledning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Johai AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ansvarar för att verksamheten följer de bestämmelser som gäller för utbildningen och godkännandet för utbildningen samt uppfyller sin skyldighet att lämna Skolinspektionen upplysningar, tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen (2 kap. 5 § och 8 § samt 26 kap. 7 § skollagen)
- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras.

2018-06-25

30 (36)

Dnr 44-2016:5074

(4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.)

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen.)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen.)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6-7 §§ skollagen.)

Motivering till bedömning av brist inom styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande kvarstår allvarliga brister i huvudmannens styrning och utveckling av verksamheten vid Gryningskolan. Huvudmannen, som är ytterst ansvarig för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i författningarna, är medveten om att det finns omfattande brister i verksamheten. Trots detta visar utredningen att bristerna inte är avhjälpna fast huvudmannen känt till dem under en längre tid. Brister i huvudmannens verksamhet har kunnat konstateras i verksamheten vid varje tillsyn alltsedan skolan startade 2008. Skolan har varit föremål för Skolinspektionens regelbundna tillsyn 2009 (uppföljning november 2009 och maj 2010) samt 2012 (med uppföljning i januari, juni och november 2013 samt maj 2014). Visserligen har huvudmannen rättat till brister efter varje tillsyn och Skolinspektionen har bedömt bristerna som avhjälpna, förutom vid denna tillsynsomgång som inleddes 2017 då bristerna istället har ökat i omfattning, vilket framgår av detta beslut. Att brister i verksamheten återkommer vid varje tillsyn, även om bristernas beskaffenhet varierar, gör att Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte har förmåga att ta sitt ansvar att se till att verksamheten följer de bestämmelser som gäller för utbildningen.

Det saknas fortfarande ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete för att följa upp och utveckla utbildningen på såväl skolenhetsnivå som huvudmannanivå. Huvudmannen har beslutat om åtgärder för att skapa förutsättningar för ett systematiskt kvalitetsarbete, men dessa har ännu inte till fullo implementerats. Visserligen har elevernas kunskapsresultat för höstterminen 2017 följts upp i årskurs 3 samt i årskurs 6, men inga kunskapsresultat för övriga årskurser har följts upp. Inte heller har elevernas trygghet och studiero följts upp mer än att lärarnas upplevelse av elevernas studiero följs upp. I och med att uppföljningen av elevernas kunskapsresultat samt trygghet och studiero är så pass bristfällig saknas adekvat underlag för att kunna genomföra en analys. Därmed saknas en samlad analys av resultat och måluppfyllelse på grupp- och skolenhetsnivå. Analysens mål är att på ett trovärdigt

2018-06-25

31 (36)

Dnr 44-2016:5074

sätt bedöma kvaliteten i förhållande till de nationella målen, men också att identifiera faktorer som har påverkat måluppfyllelsen och som kan vara utgångspunkt för utvecklingsarbetet. Eftersom det varken finns tillräcklig uppföljning eller analys innebär det att rektorn och huvudmannen inte kan fatta beslut om adekvata utvecklingsåtgärder som bygger på elevernas behov. Huvudmannen har således inte underlag för att kunna bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete på vare sig skolenhets- eller huvudmannanivå. Detta riskerar att leda till att vissa elever inte får förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Vidare konstaterar Skolinspektionen att bristerna avseende huvudmannens styrning och ledning har förvärrats sedan Skolinspektionens beslut den 10 april 2017. Då konstaterade nämligen Skolinspektionen att elevernas kunskapsresultat till stor del följdes upp och att adekvata utvecklingsåtgärder vidtogs, men att förskoleklassens verksamhet inte hade följts upp. Huvudmannen har dock vid denna uppföljning gett in den dokumentation som Skolinspektionen efterfrågat.

Sammantaget innebär ovanstående att huvudmannen inte tar sitt ansvar att följa bestämmelserna för utbildningen. Det är en grundförutsättning i skolans styrsystem att huvudmannen tar sitt ansvar. Huvudmannen har det yttersta ansvaret för att rektorn och dess personal följer reglerna. Likvärdigheten i grundskolan upprätthålls bland annat av skollag, läroplaner, kunskapskrav, lärarbehörighet etc. I detta avseende har huvudmannen för Gryningskolan under en längre tid bedrivit en verksamhet i strid mot gällande lagstiftning. Huvudmannens tillstånd att bedriva utbildning inom skolväsendet vilar på huvudmannens förutsättningar att följa bestämmelserna för utbildningen.

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen, föreskrifter som meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Enligt förarbetena till skollagen gäller de grundläggande principerna för skolans ansvarsfördelning oavsett om huvudmannen är staten, en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman. En huvudman får inte förhålla sig passiv om den genom uppföljning och utvärdering upptäcker brister i verksamheten utan måste vidta de åtgärder som krävs (prop. 2009/120:165 s 247–248). Enligt förarbetena har också huvudmannen det yttersta ansvaret för att dess personal följer reglerna (prop. 1990/91:18 s 31). Eftersom allt ytterst utgår från huvudmannens beslut kan huvudmannen aldrig avhända sig det övergripande ansvaret. (prop. 2009/10:165 s 248).

I skollagen anges vidare att den vars verksamhet står under tillsyn enligt skollagen är skyldig att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen.

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete genom att kontinuerligt planera, följa

2018-06-25

32 (36)

Dnr 44-2016:5074

upp och utveckla utbildningen. Vidare anges i skollagen att det är rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 304 f) framgår bland annat följande. Kvalitetsarbetet på huvudmannanivå ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen av utbildningen, till exempel betygsstatistik och resultat i förhållande till nationella prov. Huvudmannens styrning, uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten bör analyseras särskilt. En enskild huvudman som bedriver utbildning vid endast en skolenhet bör kunna arbeta med planering, uppföljning, utvärdering och utveckling på huvudmannanivå och enhetsnivå i ett sammanhang då begreppen huvudman och förskole- eller skolenhet för fristående verksamheter i dessa fall många gånger sammanfaller.

I huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder anger de i huvudsak att dialogen mellan rektorn och huvudmannen har varit god under terminen och att det under terminen har varit uppföljning i de båda arbetslagen kring måluppfyllelse, extra anpassningar och särskilt stöd. Vidare uppger huvudmannen att det på planeringsdagarna efter skolavslutningen kommer att ske en analys av terminen och läsåret. Huvudmannen har även inkommit med dokumentet "Systematiskt kvalitetsarbete 2018/2019".

Skolinspektionens utredning

Enligt huvudmannen har Gryningeskolans och huvudmannens åtgärder för det systematiska kvalitetsarbetet ännu inte implementerats. I huvudmannens dokument "Systematiskt kvalitetsarbete 2018/2019" beskrivs Gryningeskolans och huvudmannens struktur för det framtida systematiska kvalitetsarbetet. I dokumentationen saknas uppföljning av resultat, analys av resultat samt planerade utvecklingsåtgärder. I dokumentet framgår bland annat att det under april 2018 ska göras en sammanställning av måluppfyllelsen utifrån skolans resultatuppföljning (mitterminsavstämning årskurserna 3-6). I mars och maj 2018 ska det även göras en sammanställning av åtgärdsprogram, frånvaro, kränkningar samt klagomål och eventuella klagomål till Skolinspektionen. Rektorn ska enligt huvudmannens beskrivna rutiner analysera ovanstående sammanställningar tillsammans med elevhälsa och förmedla detta till huvudmannen. När Skolinspektionen begär att få ta del av sammanställningarna inkommer inte huvudmannen med någon

2018-06-25

33 (36)

Dnr 44-2016:5074

dokumentation och uppger i det skriftliga svaret till Skolinspektionen att den nya rutinen och strukturen för systematiskt kvalitetsarbete börjar gälla nästa läsår, men att de har påbörjat en implementering av vissa områden. Huvudmannens representant uppger i intervju med Skolinspektionen att det som är genomfört av de beslutade åtgärderna är att de har skett schemaförändringar och att de har arbetat med individuella utvecklingsplaner (IUP) genom att de har tagit fram "Gryningeboken". Vidare uppger huvudmannens representant i intervjun att huvudmannen inte har fått ta del av några sammanställningar av kunskapsresultat från rektorn. Däremot har rektorn haft återkommande möten med pedagogerna och varje lärare har kunskap om elevernas resultat och det kommer att ske en analys av elevernas kunskapsresultat i juni 2018. Fokus har varit att skapa trygghet och studiero för eleverna.

I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att endast vissa kunskapsresultat har följts upp och analyserats. Rektorn uppger i intervju att kunskapsresultaten för samtliga ämnen i årskurserna 3 och 6 har följts upp men att det är svårt att göra en analys eftersom grupperna är så pass små. I intervju med lärare skiljer sig bilden huruvida de har analyserat skolans resultat eller inte. Skolinspektionen har tagit del av den dokumentation som finns avseende elevernas kunskapsresultat och i dessa saknas uppgifter om kunskapsresultat i 9 av 16 ämnen för årskurs 6 höstterminen 2017.

Inte heller resultat avseende elevernas trygghet och studiero har följts upp eller analyserats. I intervju med rektorn uppger hon att elevernas trygghet och arbetet med kränkande behandling inte har följts upp, men att det kommer att ske. Den uppföljning som skett av elevernas studiero består enligt rektorn av lärarnas upplevda uppfattning av studiero. Vidare uppger rektorn att de inte kommer hinna genomföra någon elevenkät, men att det kommer att ske under höstterminen 2018.

Ytterligare brister

Vid Skolinspektionens uppföljning av beslutet från den 16 mars 2018 har det tillkommit en ny brist. Skolinspektionen konstaterar att Johai AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (1 kap. 4-5 §§ skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Normer och värden.)

Motivering till bedömning av ytterligare brister***Brister i undervisande personals respekt för elever***

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i skolans värdegrundsarbete. Utredningen visar att det finns en plan och struktur för när och hur värdegrundsarbetet ska bedrivas, men att denna endast delvis har genomförts. Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns personal på Gryningskolan som inte arbetar medvetet för att förmedla och förankra de grundläggande värderingar som samhället vilar på. Tillsynen visar att det i skolans värdegrundsarbete finns inslag som inte är förenliga med skolans värdegrund så som den kommer till uttryck i skollagen och läroplanen. Framförallt gäller detta uppdraget att elever ska möta respekt för sin person i skolan. Utredningen visar att det finns exempel på värdegrundsarbete som innebär att elever uppmanas att framföra klagomål mot varandra inför resten av klassen. Detta upplägg medför en risk för att elever utsätts för kränkande behandling. Utredningen visar även att det finns personal som uttrycker sig på ett sätt som inte är respektfullt genom att skrika på eleverna under skoltid. I skolans uppdrag ligger att påverka och stimulera elever att omfatta den värdegrund som samhället vilar på. För att detta ska vara möjligt måste skolans personal i praktiken agera utifrån denna värdegrund.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna.

Av läroplanen framgår följande. Ingen elev ska utsättas för kränkande behandling eller diskriminering och skolan ska främja elevernas förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Verksamheten i skolan ska präglas av omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

Alla som arbetar i skolan ska visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt. Läraren ska klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet.

Skolinspektionens utredning

I intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att lärarna ska arbeta med värdegrundsarbetet under mentorstiden, men att så inte alltid har skett. Rektorn berättar dock i en kompletterande intervju att värdegrundsarbetet är något "som skulle ha varit viktigt" under mentorstiden och morgonsamlingarna, men att detta inte har fungerat som det var tänkt. Vidare uttrycker rektorn att det är svårt att få med lärarna som bara är på skolan en dag i veckan i värdegrundsarbetet, och att det därför är svårt att implementera

2018-06-25

35 (36)

Dnr 44-2016:5074

värdegrundsfrågorna även om lärarna varit med på temadagarna. Rektorn säger att det gör att det "krackelerar i verksamheten" när vissa lärare är på skolan så sällan och även att vissa lärare är bättre än andra på att förmedla skolans värdegrund. I intervju med elever som går i årskurserna 6-7 framkommer att det skiljer sig mellan olika klasser om de pratar om hur man ska bete sig mot varandra under mentorstiden eller inte. Samtliga elever i intervjun uppger vidare att de inte har haft någon temadag eller dylikt om mobbning eller liknande.

En del av skolans värdegrundsarbete i en klass i de lägre årskurserna innebär att eleverna dagligen uppmanas att framföra klagomål på varandra inför resten av klassen. En assistent berättar i en intervju att lärarna i en av de lägre årskurserna har infört ett system då eleverna sitter i ring på mattan på golvet och alla elever uppmanas säga vilka klagomål de har på respektive elev i klassen. De elever som inte får några klagomål sätts upp på en "vänskapslista". Skolinspektionen observerade en lektion då ovanstående aktivitet genomfördes och konstaterar att sättet det utfördes på i sig kan verka kränkande då elever dagligen aktivt uppmanas att kritisera varandra inför hela klassen.

I intervju med elever och elevhälsa och av lektionsobservationer framgår att det förekommer att lärare inte agerar respektfullt mot eleverna. I intervjuer med elevhälsa och elever i årskurserna 6-7 framkommer att det finns lärare som skriker och skäller på elever inför andra elever under lektionstid och vid andra tillfällen, vilket även Skolinspektionen observerade under en lektion. I intervju med elevhälsans representanter uppges även att många lärare i sitt sätt att agera mot eleverna inte förmedlar rätt värdegrund till eleverna. Ett par av elevhälsans representanter uppger att lärarna skulle behöva handledning och fortbildning i lågaffektivt bemötande.

Brister som Skolinspektionen inte kunnat ta ställning till

I beslut den 16 mars 2018 konstaterade Skolinspektionen att Johai AB inte uppfyllde författningskraven inom området bedömning och betygsättning. Skolinspektionen har inte kunnat ta ställning till om nedanstående brister är avhjälpbara:

- Lärarna bedömer inte elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven samt beslutar och informerar om betyg i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 15 §, 10 kap. 15-20 §§ skollagen; 6 kap. 7 § och 9 kap. 20 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:19] om kunskapskrav för grundskolans ämnen.)
- Betyg beslutas inte om och skälen för betyg anges inte i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 14 och 16-17 §§ skollagen; 6 kap. 5 § skolförordningen.)

2018-06-25

36 (36)

Dnr 44-2016:5074

För tidigt att bedöma om bristerna avhjälpes

Mot bakgrund av att lärarna vid skolan vid tidpunkten för Skolinspektionens uppföljning av beslutet den 16 mars 2018 inte satt betyg för vårterminen 2018 kan Skolinspektionen inte ta ställning till om de brister som konstaterades i beslutet har avhjälpes. Detta påverkar dock inte Skolinspektionens bedömning av att tillståndet ska återkallas för huvudmannen.

Hur man överklagar, se bilaga 2.

Beslutet är fattat efter föredragning. I ärendets slutliga handläggning har juristerna Helena Boson och Cindra Klingspor Lindblom, undervisningsråd Joakim Öberg och utredare Marlene Giertz deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Tommy Lagergren

Beslutsfattare
Signerat av: Tommy Lagergren

X Marie Högstedt

Föredragande
Signerat av: Marie Högstedt

Bilagor

- Skolinspektionens beslut den 16 mars 2018 i ärende 44-2016:5074, bilaga 1
- Överklagandehänvisning, bilaga 2

Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om återkallelse får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges.